

Raport z realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 r.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii organ wykonawczy samorządu gminnego sporządza raport z wykonania w danym roku Gminnego Programu i efektów jego realizacji, który przedkłada radzie gminy.

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok został przyjęty uchwałą nr XIX/334/2020 Rady Miasta Kalisza z dnia 23 stycznia 2020 r.

Program Przeciwdziałania Narkomanii wynika ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2025.

Zadania realizowane przez Miasto Kalisz w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów narkotykowych są zgodne z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii oraz z wykazem zadań służących realizacji celu operacyjnego 2: profilaktyka i rozwiązywania problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi określonymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020 pkt. 2 Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii.

Program obejmował opis dotychczas realizowanych działań oraz działania planowane do realizacji w 2020 roku, wynikające z nałożonych przez ustawę zadań własnych gminy:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- 2) udzielanie rodzinom osób uzależnionych pomocy psychospołecznej i prawnej,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej,
- 4) wspomaganie działań instytucji i organizacji służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i ich rodzinom.

Wszystkie zadania realizowane w ramach Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii mają za zadanie rozwiązywanie problemów narkotykowych w naszym mieście i spełniają wymienione powyżej przesłanki ustawowe.

Monitoring realizacji Programu polega na zbieraniu i analizowaniu informacji w celu ustalenia, czy wyznaczone w ramach Programu zadania są realizowane zgodnie z założonym planem. Jest prowadzony przy wykorzystaniu określonych w Programie wskaźników oraz na podstawie sprawozdań przekazywanych przez realizatorów zadań. Uzyskane w ww. sposób informacje i wynikające wnioski są uwzględniane w diagnozie problemów w Programie na kolejny rok.

Na realizację działań zawartych w Miejskim Programie Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 r. wydatkowano z Budżetu Miasta z rozdz. 85153 (zwalczanie narkomanii) kwotę 148.543,63 zł.

W ramach realizacji zadań wynikających z Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii podjęto w Kaliszu w 2020 r. następujące działania:

I. Działania mające na celu ograniczenia skutków zdrowotnych i społecznych spowodowanych używaniem szkodliwym i uzależnieniem od narkotyków, innych środków psychoaktywnych oraz NSP.

Cel:

Zmniejszenie rozmiarów szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych używaniem szkodliwym i uzależnieniem od narkotyków, innych środków psychoaktywnych i NSP poprzez:

1. Leczenie osób uzależnionych.

Podstawowym rodzajem pomocy dla osób uzależnionych i używających szkodliwie są programy psychoterapii grupowej i indywidualnej realizowane przez NZOZ-y w ramach kontraktów z NFZ. W Kaliszu funkcjonują trzy miejsca, gdzie mogą uzyskać profesjonalną pomoc terapeutyczną osoby uzależnione lub eksperymentujące z narkotykami lub innymi środkami psychoaktywnymi: Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia ul. Lipowa 5, Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnień KARAN, ul. 29 Pułku Piechoty 35 (w tym Oddział Dzienny) i Centrum Medyczne MULTIMED ul. Majkowska 13.

W 2020 r. do Poradni Terapii Uzależnień i Współuzależnienia zgłosiło się 110 osób z problemem narkotykowym, a do Centrum Medycznego MULTIMED w 2020 r. zgłosiło się 118 osób (w tym z Kalisza 85).

W Ośrodku Terapii Uzależnień i Współuzależnień KARAN w 2020 r. udzielono 1737 konsultacji osobom uzależnionym od narkotyków i eksperymentującym oraz ich rodzinom.

Ofertę Ośrodka Terapii Uzależnień i Współuzależnień KARAN przy ul. 29 Pułku Piechoty 35 uzupełniały programy, których realizacja finansowana była z innych źródeł:

- CANDIS – szansą na zmianę – krótkoterminowy program terapii dla osób uzależnionych od marihuany lub haszyszu,
- program wczesnej interwencji „Fred goes net” dla osób młodych, używających narkotyki okazjonalnie lub szkodliwie,
- program opieki i terapii patologicznych hazardzistów, osób z innymi uzależnieniami behawioralnymi, ich bliskich i rodzin.

Osoby uzależnione od narkotyków lub używające szkodliwie mogły skorzystać z pomocy i wsparcia w utrzymaniu abstynencji na spotkaniach grup samopomocowych. W Kaliszu odbywały się spotkania trzech takich grup: AN (Anonimowy Narkomanii) ul. Lipowa 5 i ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 43 oraz w siedzibie Abstynenckiego Klubu „Jantar” ul. Śródmiejska 23 działa grupa samopomocowa AH (Anonimowi Hazardziści). Grupy te cieszą się coraz większą popularnością wśród osób uzależnionych. Średnio w każdym spotkaniu jednej grupy uczestniczyło ok. 30 osób.

Podstawową ofertę dla osób uzależnionych od narkotyków uzupełniały grupy terapeutyczne, których realizacja była finansowana z budżetu miasta:

- After care – grupa terapeutyczna dla osób uzależnionych i używających narkotyki po podstawowym programie terapeutycznym w której uczestniczyło w 2020 r. 180 osób
- grupa dla osób używających substancji psychoaktywnych, w spotkaniach której wzięło udział w 2020 r. 140 osób.

2. Działania interwencyjne podejmowane przez Komendę Miejską Policji w Kaliszu i Straż Miejską wobec osób posiadających i używających narkotyki i NSP.

Pracownicy Wydziału Prewencji KMP przeprowadzali w 2020 r. konsultacje osób z problemem narkotykowym, pomagali w znalezieniu ośrodka, podejmowali interwencje w szkołach i sprawdzali za pomocą testów czy zatrzymany znajduje się pod wpływem narkotyków.

W 2020 r. policja ujawniła 268 przestępstw związanych z posiadaniem i używaniem narkotyków i dopalaczy popełnionych przez 43 osoby. Aby wspomóc działania Policji w ww. zakresie ze środków z budżetu miasta w 2020 roku zakupiono testy do wykrywania narkotyków, które przekazano KMP. Testy te zostały wykorzystane przez funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Kaliszu podczas działań prewencyjnych skierowanych do kierowców, do uczniów kaliskich szkół oraz do badań osób nieletnich podejrzewanych o zażywanie narkotyków.

Straż Miejska odebrała w 2020 r. 6 zgłoszeń na numer alarmowy dot. zażywania narkotyków i dopalaczy oraz przeprowadziła 9161 kontroli w 251 miejscach, w których między innymi spotykają się osoby używające dopalacze i narkotyki.

3. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

W ramach Klubu Integracji Społecznej przy MOPS podejmowane były działania wspierające osoby z problemem narkotykowym w utrzymaniu abstynencji. W 2020 r. z pomocy KIS skorzystało 56 osób z problemem narkotykowym.

Podczas spotkań w KIS prowadzone były z tymi osobami rozmowy indywidualne i spotkania grupowe o charakterze wspierająco-edukacyjnym oraz motywującym do leczenia.

4. Pomoc psychospołeczna, edukacyjna i informacyjna udzielana w Punkcie Konsultacyjnych osobom uzależnionym.

W Punkcie Konsultacyjnym dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków oraz ich rodzin prowadzonym przez Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny „Karan” przy ul. Granicznej 1 podejmowano działania z zakresu profilaktyki wskazującej. W ramach programu realizowane były warsztaty umiejętności prospołecznych, poradnictwo rodzinne i wczesna interwencja. Ww. działaniami objęto w 2020 roku 121 osób.

Działania terapeutyczno-lecznicze skierowane do osób uzależnionych od środków psychoaktywnych są realizowane w ramach kontraktów z NFZ, a działania konsultacyjne (punkt) są finansowane przez Krajowe Biuro ds. Narkomanii.

II. Działania w zakresie ograniczenia zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych używaniem szkodliwym i uzależnieniem od narkotyków i innych środków psychoaktywnych oraz NSP, poprzez udzielanie tym rodzinom pomocy psychospołecznej i prawnej.

Cel:

Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego wywołanych używaniem szkodliwym i uzależnieniem od narkotyków, innych środków psychoaktywnych i NSP.

1. Osoby współuzależnione uczestniczyły w terapii grupowej i indywidualnej w NZOZ Ośrodku Terapii Uzależnień i Współuzależnień KARAN – 72 osoby, NZOZ Poradni Terapii Uzależnień i Współuzależnienia 110 osób oraz Centrum Medycznym MULTIMED – 97 osób (działanie finansowane przez NFZ).

2. Rodziny osób uzależnionych z problemem różnych uzależnień: alkoholowych, narkotykowych i behawioralnych mogły również uzyskać wsparcie i pomoc na spotkaniach grup samopomocowych dla osób współuzależnionych Al.-Anon. W Kaliszu funkcjonują trzy takie grupy. W spotkaniu jednej grupy uczestniczyło ok. 15 osób.

3. Dodatkowo w ramach zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej ze środków z Budżetu Miasta Kalisza sfinansowano w 2020 r. realizację grupy dla osób współuzależnionych w spotkaniach której uczestniczyło 146 osób – członków rodzin osób z problemem narkotykowym.

III. Podejmowane działania profilaktyczne i edukacyjne mające na celu ograniczenie używania narkotyków, innych środków psychoaktywnych i NSP przez dzieci i młodzież.

Cel:

Ograniczenie zjawiska używania narkotyków, innych środków psychoaktywnych i NSP przez dzieci i młodzież.

Wyniki badań ESPAD przeprowadzonych w naszym mieście w maju i czerwcu oraz w październiku 2019 r. przez Pracownię Badań i Inicjatyw Społecznych – Janusz Sierosławski na zlecenie Miasta Kalisza były podstawą do planowania i realizacji działań profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w 2020 r. Niestety pandemia i związane z nią ograniczenia uniemożliwiły realizację ww działań w pełnym zakresie. Programy w szkołach były realizowane w formie on line a pozostałe działania zgodnie z wytycznymi, GIS, MEN i MZ.

Podejmowane działania profilaktyczne i edukacyjne:

1/ w ramach profilaktyki uniwersalnej ukierunkowanej na całe populacje bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów uzależnień, której celem jest zapobieganie bądź opóźnianie inicjacji narkotykowej oraz zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi tych problemów w danej populacji zrealizowano w 2020 r.: Program Trenerów Osiedlowych, warsztaty „Asertywność” dla uczniów, program z zakresu profilaktyki rówieśniczej, program profilaktyczny „Debata”, „Dziecięce czwartki w mieście”, strategię profilaktyczną dla dzieci i młodzieży „Ferie w mieście” (ok. 600 dzieci), konkurs „Wolność bez nałogów” połączony z drukiem kalendarzy tematycznych.

We wszystkich kaliskich szkołach przeprowadzono kampanię „Zachowaj Trzeźwy Umysł”. Ze względu na COVID materiały do jej realizacji w formie zdalnej zostały przekazane do szkół, nauczycieli a uczniowie otrzymali odpowiednie linki by móc uczestniczyć w konkursach profilaktycznych.

Zakupiono również dla Komendy Miejskiej Policji w Kaliszu testy do wykrywania narkotyków i doposażenie niezbędne do realizacji działań profilaktycznych (zakup drona).

2/ w ramach profilaktyki selektywnej ukierunkowanej na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową, są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów uzależnień oraz profilaktyki wskazującej – ukierunkowanej na osoby ze zwiększonym indywidualnym ryzykiem używania oraz na grupy wysokiego ryzyka demonstrujące pierwsze symptomy problemów, zrealizowano w 2020 r.: program z zakresu profilaktyki selektywnej i wskazującej dla młodzieży z grup ryzyka, programy edukacyjne i interwencyjne dla młodzieży a w ramach Kaliskich Dni Trzeźwości dzieci ze świetlic i Domu Dziecka wzięły udział w rajdzie „Leśny

Ludek”. Ponadto dofinansowano funkcjonowanie świetlic środowiskowych realizujących pozalekcyjne programy opiekuńczo-wychowawcze zawierające elementy socjoterapii.

W 2020 r. ze względu na COVID wszystkie świetlice funkcjonowały lub nie zgodnie wytycznymi GIS, MZ i MEN. Program dydaktyczno- wychowawczy i socjoterapeutyczny realizowano w formie zdalnej poprzez rozmowy telefoniczne lub video w zależności od potrzeb dzieci i rodziców. Najbardziej potrzebujące dzieci, które nie miały dostępu do komputera i internetu objęte były pomocą indywidualną w odrabianiu lekcji. Świetlice stosowały również metodę hybrydową: dzieci pracowały w małych grupach wg grafiku. Plan indywidualnej pomocy dzieciom był tak ustalony, żeby zachować wszelkie środki bezpieczeństwa i wymogi sanitarne. Sposób i zakres pomocy dzieciom w poszczególnych świetlicach zależał od warunków lokalowych w jakich dana świetlica funkcjonuje.

3/ w ramach profilaktyki wskazującej ukierunkowanej na diagnozę przyczyn problemu i podjęcie stosownej interwencji w stosunku do jednostek i grup wysokiego ryzyka przejawiających pierwsze symptomy problemów wynikających z używania środków psychoaktywnych w związku z uwarunkowaniami biologicznymi, psychologicznymi czy społecznymi oraz wychowujących się w rodzinie z problemem uzależnień: zajęcia socjoterapeutyczne realizowane w świetlicach dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, grupa dla rodziców, których dzieci używają szkodliwie lub są uzależnione od narkotyków, wczesna interwencja.

W 2020 r. uczestniczyło:

- w szkolnych programach profilaktyczno-edukacyjnych: 1650 uczniów i 42 wychowawców,
- w pozaszkolnych strategiach profilaktycznych: 5513 osób (dzieci i młodzież),
- w programach interwencyjno - edukacyjnych (profilaktyka selektywna): 523 uczniów,
- w spotkaniach dla rodziców: 168 osób
- zakupiono 695 testów do wykrywania narkotyków

Działania profilaktyczno-edukacyjne realizuje również w naszym mieście Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny.

W 2020 r. PPIS zrealizował: ogólnopolski konkurs dla młodzieży „Szkoła wolna od używek”, kampanie społeczne np. „STOP dopalaczom”, imprezy prozdrowotne np. „Tydzień Zdrowia” oraz programy edukacyjne z zakresu uzależnień skierowane do młodzieży:

- „ARS, czyli jak dbać o miłość”: 450 uczniów,
- „Stop dopalaczom”: 185 uczestników.

Szkolne programy profilaktyczne, pozaszkolne strategie profilaktyczne oraz spotkania z rodzicami swoim zakresem merytorycznym obejmują profilaktykę wszystkich uzależnień i w związku z tym zostały ujęte w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz równocześnie w Miejskim Programie Przeciwdziałania Narkomanii.

IV. Podejmowane działania wspomagające działalność instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służące rozwiązywaniu problemów narkotykowych.

Cel: Zwiększenie stopnia aktywności i współpracy organizacji pozarządowych, instytucji i osób fizycznych działających na rzecz rozwiązywania problemów narkotykowych.

1. Do zgłaszania swoich propozycji działań do Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na kolejny rok zostały zaproszone instytucje i organizacje za pośrednictwem odpowiednich komunikatów zamieszczonych w mediach i na stronie Urzędu Miasta Kalisza.

2. W zakresie wyłonienia realizatorów zadań zostały ogłoszone otwarte konkursy ofert dla organizacji pozarządowych na realizację zadań z MPPN:

- Program Trenerów Osiedlowych,
- realizacja cyklicznych, pozaszkolnych zajęć profilaktycznych w oparciu o założenia profilaktyki rówieśniczej,
- prowadzenie działań edukacyjnych, w tym kampanii społecznych, adresowanych do różnych grup docelowych, w szczególności do dzieci, młodzieży i rodziców na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP,
- realizacja programów redukcji szkód zdrowotnych i społecznych wśród osób używających szkodliwie i uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP.

Zabezpieczone zostały także środki na zadania publiczne o charakterze lokalnym lub regionalnym z zakresu przeciwdziałania narkomanii tzw. małe granty.

3. We współpracy z innymi instytucjami, organizacjami i osobami fizycznymi została przeprowadzona realizacja wspólnych projektów, takich jak: realizacja w szkołach programów profilaktycznych „Asertywność” i „Debata”, zakup testów do wykrywania narkotyków dla Komendy Miejskiej Policji, realizacja grupy dla rodzin osób uzależnionych od narkotyków, konkurs „Wolność bez nałogów” - druk kalendarzy, ferie zimowe w mieście, profilaktyka rówieśnicza.

V. Podejmowane działania mające na celu zmniejszenie zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego osób uzależnionych od narkotyków, innych środków psychoaktywnych i NSP oraz ich rodzin.

Cel:

Zmniejszenie zjawiska ubóstwa, marginalizacji i wykluczenia społecznego osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków, innych środków psychoaktywnych i NSP oraz ich rodzin.

1. Pomoc finansowa, rzeczowa i żywieniowa osobom uzależnionym i ich rodzinom udzielana była przez: MOPS, Fundację „Bread of Life”, Polski Komitet Pomocy Społecznej, Stowarzyszenie „Bank Chleba” i Caritas Diecezji Kaliskiej.

2. Poradnictwo, edukacja, wsparcie socjalne i praca socjalna z osobami uzależnionymi realizowana była przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu i obejmowała: wsparcie, edukację oraz motywowanie osób z problemem narkotykowym do leczenia. Osoby te mogą liczyć również na pomoc w aktywizacji zawodowej, ustaleniu niepełnosprawności, wsparciu w utrzymaniu abstynencji. Wszystkie te działania są realizowane w ramach pracy indywidualnej z klientem przez pracowników socjalnych

3. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji oraz poprawa jakości życia osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.

Wszystkie osoby używające szkodliwie oraz osoby uzależnione od narkotyków mogły uczestniczyć w działaniach podejmowanych w ramach Klubu Integracji Społecznej. W ramach KIS osoby te korzystały z konsultacji indywidualnych ze specjalistą ds. uzależnień oraz uczestniczyły w spotkaniach grupy wsparcia (diagnoza problemu, motywowanie do leczenia, wsparcie, nabycie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach, rozwiązywania problemów) dzięki której utrzymują dłuższe okresy abstynencji, a co za tym idzie poprawia się ich jakość życia.

Wymienione w pkt. V działania finansowane były w ramach środków przeznaczonych na pomoc społeczną, będących w dyspozycji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu.

Szczegółowa diagnoza problemów narkotykowych na terenie Kalisza, obejmująca również podejmowane działania mające na celu rozwiązywanie tych problemów stanowi integralną część Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 r. przyjętego uchwałą Nr XXXIV/493/2020 Rady Miasta Kalisza z dnia 29 grudnia 2020 r.